

Ny taxa för bygglov, strandskyddsdispenser samt kart- och mättjänster

Bakgrund

I plan- och bygglagen (PBL 2010:900) framgår att byggnadsnämnden i en kommun får ta ut avgifter för beslut om planbesked, förhandsbesked, villkorsbesked, startbesked, slutbesked och ingripandebesked, beslut om lov, tekniska samråd, slutsamråd, arbetsplatsbesök och andra tillsynsbesök på byggarbetsplatsen, upprättande av nybyggnadskartor, framställning av arkivbeständiga handlingar, expediering och kungörelse, samt andra tids- eller kostnadskrävande åtgärder.

Nuvarande taxa för PBL-verksamhet i Askersunds, Lekebergs och Laxå kommuner (Plan- och bygglovtaxa 2014) utgår från SKL:s (numera SKR) förslag till taxa från 2011. I den taxan räknas avgifter fram utifrån objektets storlek i brutto- och öppenarea (objektsfaktor) och vilka moment som krävs för respektive ärendetyp (handläggningsfaktor). Handläggningsfaktorn avses spegla en ungefärlig tidsåtgång för respektive moment i handläggningen. Till detta kan läggas olika justeringsfaktorer. Kritik som framförts mot denna taxa är att byggnadens storlek får en orimligt stor effekt på bygglovavgiften och att taxans konstruktion gör att avgifterna blir komplicerade att beräkna.

Syftet med taxan är att den enskilda kommunen ska kunna få täckning för sina kostnader, i de delar av verksamheten som taxan får omfatta. År 2014 tog SKR fram ett nytt underlag för beräkning av taxor inom plan- och byggverksamheten utformat så att det är den enskilda kommunens kostnader i form av handläggningskostnad och nedlagd tid som speglas i taxans avgifter i enlighet med 12 kap PBL. Målet med det nya sättet att beräkna taxan är att det ska kunna bidra till kommunala taxor som är långsiktigt hållbara, samt att taxan ska vara lätt att förstå och arbeta med. Arbetet med de kommunala taxorna är dock en kontinuerligt pågående process. Vid behov bearbetas och kompletteras taxeunderlaget. Den version som det nya förslaget till taxa baseras på är en uppdatering av SKR från juli 2020.

Utgångspunkter

Den nya föreslagna taxan baseras på en uppskattad handläggningstid för de ärendetyper som förekommer i verksamheten, samt en handläggningskostnad per timme.

Det saknas statistik för handläggningstider för de olika delmomenten på förvaltningen. Eftersom den förra taxan baserades på schabloner framtagna av SKL har det saknats incitament att ta fram sådan statistik. Till den nya taxemodellen har SKR inte bistått med förslag till handläggningstider eller avgifter. Förslaget till ny taxa baseras därför på handläggningstider framtagna av Hallsbergs och Kumla kommuner.

För beräkning av handläggningskostnad per timme har SKR:s beräkningsmall använts. I beräkningen har hänsyn tagits till årsarbetstid (faktiskt arbetad tid, frånvaro), lönekostnader och gemensamma kostnader för verksamheten (lokaler, verksamhetssystem, utbildning mm) för 2020. SKR föreslår en schablon på 60% handläggningstid av den faktiskt arbetade tiden (den tid som en heltidsanställd handläggare i genomsnitt lägger per år på handläggning). Resultatet av denna beräkning blir, efter uppräkningsindex för kommunal verksamhet (PKV) till år 2022, den handläggningskostnad per timme som föreslås som beräkningsunderlag till den nya taxan.

Beslut och ändringar gällande taxan

Det är kommunfullmäktige som fattar beslut om avgifterna i taxan. Även taxeändringar måste beslutas av kommunfullmäktige. Det är en naturlig del av arbetet med taxan att behöva göra förändringar. Förutsättningar kan ändras, tidsuppskattningar behöva justeras och så vidare. Om nämndens kostnader förändras kan även handläggningskostnaden per timme behöva justeras. Det är också en fråga som fullmäktige måste besluta om. Om taxan tas upp för revidering i kommunfullmäktige, utgör en sådan uppräknings en naturlig del av beslutet. Kommunen bör ha en plan för kommande revideringar av taxan. Att analysera avgiftsnivåerna och följa upp dem i förhållande till nämndens kostnader bör också ingå i byggnadsnämndens löpande ekonomiuppföljning som en del av ansvaret för den interna kontrollen. Ofta finns det ett behov av att göra ändringar av avgifterna i taxan för att anpassa dem till ett förändrat kostnadsläge, utan att det finns någon politisk ambition att exempelvis förändra grunderna för beräkningen av avgifterna. Kommunen kan då vilja göra denna förändring utan att fullmäktige ska behöva fatta detta beslut. I det fallet kan det vara bra att använda indexuppräknings av taxan.

Vid indexjustering bör det index väljas som bäst återspeglar kostnadsförändringar för aktuell verksamhet. Utvecklingen av kommunernas kostnader skiljer sig typiskt sett från den allmänna prisutvecklingen och därför används numera ofta ett prisindex för kommunal verksamhet, PKV. Indexet tas fram genom att priserna för löner, material och tjänster samt köpt verksamhet viktas till ett genomsnittligt pris. PKV är lämpligt som grund för indexjustering av avgifter i kommunala taxor och föreslås som grund till årlig justering av denna taxa fram till och med 2026-12-31.

Jämförelseexempel

Ärendetyp	Taxa idag	Ny taxa	Hallsberg	Kumla
Nytt enbostadshus 300kvm + garage, planenligt	33 928 kr	28 333 kr	25 607 kr	32 741 kr
Nytt fritidshus 150kvm, utomplan, förhandsbesked finns	17 173 kr	28 333 kr	25 607 kr	32 741 kr
Inglasning av altan, utomplan	1 142 kr	6 351 kr	5 740 kr	7 339 kr
Ny enkel hallbyggnad, 4000kvm, planavvikelse	126 730 kr	42 988 kr	38 852 kr	49 676 kr
Installation av eldstad, utan tekniskt samråd	952 kr	3 420 kr	3 091 kr	3 952 kr
Förhandsbesked, utomplan	3 808 kr	18 563 kr	16 777 kr	21 451 kr
Attefallsbostadshus 30kvm, utan tekniskt samråd	4 014 kr	4 885 kr	4 415 kr	5 645 kr

Exemplen ovan visar att den nuvarande taxan får stor effekt på byggnadens storlek, medan den nya taxan i större utsträckning avspeglar den tid handläggning och administration tar för ett ärende.